

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА НОВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Декан факультету історії та міжнародних відносин
Ольга МАКЛЮК

(підпис)
2023 р.

ШКІЛЬНИЙ УРОК ІСТОРІЇ В МУЗЕЇ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД
(назва навчальної дисципліни)
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки магістра
(назва освітнього ступеня)
денної та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності 014 Середня освіта
(шифр, назва спеціальності)

предметна спеціальність 014.03 Середня освіта (історія)

освітньо-професійна програма Середня освіта (Історія)

Укладач Тетяна ГРУШЕВА к.іст.н., доцент кафедри новітньої історії України
(науковий ступінь, вчене звання, посада)

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри новітньої історії України

Протокол № 1 від "30" серпня 2023 р.
В.о. завідувача кафедри новітньої історії України

(підпис) Федір ТУРЧЕНКО

Ухвалено науково-методичною радою
факультету історії та міжнародних відносин

Протокол № 01 від "01" 09 2023 р.
Голова науково-методичної ради факультету
історії та міжнародних відносин

(підпис) Ірина КРИВКО

Погоджено з
Гарантом ОПП "Середня освіта (Історія)"

(підпис) Сергій ТЕРНО

2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань <u>01 Освіта / педагогіка</u> (шифр і назва)	Кількість кредитів – 3	Вибіркова	
Спеціальність <u>014 Середня освіта</u>	Загальна кількість годин – 90	Цикл дисциплін Дисципліни вільного вибору студента в межах спеціальності	
		Семестр:	
Предметна спеціальність <u>014.03 Середня освіта</u> (Історія)	Змістових модулів – 4	3-й	3-й
		Лекції	
Освітня програма <u>Середня освіта (Історія)</u>	Кількість поточних контрольних заходів – 8		4 год.
		Практичні	
Рівень вищої освіти: магістерський			4 год.
		Самостійна робота	
			82 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: Залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: є розвиток у майбутніх вчителів історії історичного мислення; відпрацювання навичок творчої діяльності та здатності використовувати музейну методичну роботу як інноваційну методику навчально-виховного процесу на уроках історії.

Завдання:

- вивчити український та зарубіжний досвід організації та проведення шкільного уроку історії в музеї,
- створити практичні навички роботи з музейним предметом,
- визначити основні напрямки музейної роботи під час уроків історії,
- розкрити освітній потенціал музеїв у вихованні в молодого покоління особистісних рис громадянина України, загальнолюдських духовних цінностей, підготовки до свідомої активної участі в суспільному житті,
- формування умінь та навичок самостійної пошуково-дослідницької роботи,
- формування у здобувачів вміння виступати перед аудиторією, дискутувати.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких результатів навчання:

Результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
<p>ЗК2. Спроможність надавати таку форму інформації, аби зрозуміло і недвозначно донести власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців, зокрема до школярів профільної середньої школи (мовно-комунікативна компетентність).</p>	<p>Методи: словесні (робота під час лекційних занять), наочні (інтерактивні методи навчання історії, експозиційний матеріал) та практичні (робота у групах на семінарському занятті).</p> <p>Контрольні заходи: виконання тестового завдання; підготовка відповідей на семінарські заняття; залік.</p>
<p>ЗК8. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність).</p>	<p>Методи: словесні (робота під час лекційних занять), наочні (інтерактивні методи навчання історії, експозиційний матеріал) та практичні (робота у групах на семінарському занятті).</p> <p>Контрольні заходи: виконання тестового завдання; підготовка відповідей на семінарські заняття; залік.</p>
<p>СК6. Здатність орієнтуватися в світовому інформаційному просторі, використовувати наявні інформаційні ресурси, створювати нові інформаційні ресурси, використовувати цифрові технології в освітньому процесі (інформаційно-цифрова компетентність).</p>	<p>Методи: словесні (робота під час лекційних занять), наочні (інтерактивні методи навчання історії, експозиційний матеріал) та практичні (робота у групах на семінарському занятті).</p> <p>Контрольні заходи: виконання тестового завдання; підготовка відповідей на семінарські заняття; залік.</p>
<p>СК8. Здатність усвідомлювати свої та чужі відчуття, почуття, емоції, потреби та управляти своїми емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей та систем в сучасному глобалізованому світі (емоційно-етична компетентність).</p>	<p>Методи: словесні (робота під час лекційних занять), наочні (інтерактивні методи навчання історії, експозиційний матеріал) та практичні (робота у групах на семінарському занятті).</p> <p>Контрольні заходи: виконання тестового завдання; підготовка відповідей на семінарські заняття; залік.</p>

<p>ПРН2. Перетворювати інформацію у різні форми представлення: 1) текстова організація (тези, план, конспект); 2) графічна організація (логічні схеми, графіки, діаграми); пояснювати факти, закони, теорії на відповідному для аудиторії рівні сприймання з урахуванням вікових, професійних та ін. особливостей.</p>	<p>Методи: словесні (робота під час лекційних занять), наочні (інтерактивні методи навчання історії, експозиційний матеріал) та практичні (робота у групах на семінарському занятті).</p> <p>Контрольні заходи: виконання тестового завдання; підготовка відповідей на семінарські заняття; залік.</p>
<p>ПРН8. Поділяти та популяризувати загальнолюдські цінності (Декларація прав людини ООН) та національні цінності (Конституція України), поцінювати та розвивати національну культуру, поважати мультикультурність.</p>	<p>Методи: словесні (робота під час лекційних занять), наочні (інтерактивні методи навчання історії, експозиційний матеріал) та практичні (робота у групах на семінарському занятті).</p> <p>Контрольні заходи: виконання тестового завдання; підготовка відповідей на семінарські заняття; залік.</p>
<p>ПРН16. Використовувати світові інформаційні ресурси, інформаційно-комунікаційні технології в організації й проведенні занять з історії та громадянства, створювати власні інформаційні ресурси для навчальних цілей розвивального характеру (розвиток інтелекту успіху, емоційно-ціннісної сфери, мислення зростання).</p>	<p>Методи: словесні (робота під час лекційних занять), наочні (інтерактивні методи навчання історії, експозиційний матеріал) та практичні (робота у групах на семінарському занятті).</p> <p>Контрольні заходи: виконання тестового завдання; підготовка відповідей на семінарські заняття; залік.</p>
<p>ПРН18. Ідентифікувати власні та чужі відчуття, емоції, почуття, потреби та здійснювати управління своїм емоційним станом та емоційним станом інших учасників освітнього процесу задля гармонізації освітнього середовища тим самим забезпечуючи становлення і розвиток емоційного інтелекту.</p>	<p>Методи: словесні (робота під час лекційних занять), наочні (інтерактивні методи навчання історії, експозиційний матеріал) та практичні (робота у групах на семінарському занятті).</p> <p>Контрольні заходи: виконання тестового завдання; підготовка відповідей на семінарські заняття; залік.</p>

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Класифікація та типологія музейних установ.

Типи і профілі музеїв. Музеї історичного профілю в Україні. Науково-освітні, науково-дослідні та навчальні музеї. Український музей при навчальному закладі: історія і сучасність. Шкільний музей. Музей на громадських засадах. Виникнення краєзнавчих музеїв. Краєзнавчі музеї України. Організація, діяльність і функції краєзнавчого музею. Розгляд найбільш значимих історико-культурних об'єктів нашого регіону. Художні та меморіальні музеї України. Історико-природничі музеї України. Музеї заповідники: архітектурні, край неба.

Змістовий модуль 2. Культурно-освітня робота музеїв.

Музезнавчі дослідження галузі музейної комунікації. Музейно-педагогічні дослідження. Музейна педагогіка. Соціологічні дослідження. Психологічні дослідження.

Освітня робота музею. Її види та характерні риси. Види і форми освітньо-просвітницької роботи музеїв. Популяризація музею.

Змістовий модуль 3. Зарубіжний досвід проведення уроку з історії в музеї.

Європейський досвід реформування музейної сфери: уроки для України. Інтерактив в провідних музеях світу. Музейного дискурс та кращі практики музеїв США та країн Європейського Союзу в освітньому просторі. Концепція музейної експозиції Г. Кершентейнера (педагогічний принцип побудови, орієнтація на здійснення наочності навчання, стимулювання активності відвідувача у процесі сприймання матеріалу). Методика Г. Фройденталю роботи з учнями (підготовка дітей до відвідування музею та закріплення набутих там знань на уроці).

Змістовий модуль 4. Впровадження засобів музейної педагогіки в освітній практиці у закладах освіти України.

Музеї України як інститути національної пам'яті. Державна музейна стратегія. Технологія використання музейної педагогіки на уроках історії в загальноосвітній школі. Особливості комунікації музей – заклад освіти. Просвітницькі функції музейної педагогіки.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістові модулі	Усього годин	Аудиторні контактні години					Самостійна робота		Система накопичення балів		
		Усього годин	Лекційні заняття		Семінари		очна	заочна	Т.з.	П.з.	Усього балів
			очна	заочна	очна	заочна					
1	2		4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	15	2		1		1		14	10		15

2	15	2		1		1		14		20	15
3	15	2		1		1		14	10		15
4	15	2		1		1		14		20	15
Усього за змістові модулі	60	8		4		4		52	20	40	60
Підсумковий контроль (екзамен)	30							30			40
Загалом	90								100		

5. Теми лекційних занять

№ змістового Модуля	Назва теми	Кількість Годин	
		о/д ф.	з/дис т ф.
1	2	3	4
1-2	Класифікація та типологія музейних установ. Культурно-освітня робота музеїв.		2
3-4	Зарубіжний досвід проведення уроку з історії в музеї. Впровадження засобів музейної педагогіки в освітній практиці у закладах освіти України.		2
Разом			4

6. Теми семінарських занять

№ змістового Модуля	Назва теми	Кількість Годин	
		о/д ф.	з/дис т ф.
1	2	3	4
1-2	Класифікація та типологія музейних установ. Культурно-освітня робота музеїв.		2
3-4	Зарубіжний досвід проведення уроку з історії в музеї. Впровадження засобів музейної педагогіки в освітній практиці у закладах освіти України.		2
Разом			4

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ ЗМ	Вид поточного	Зміст поточного контрольного	Критерії оцінювання	Усього
				о

	контрольног о заходу	заходу		балів
1	2	3	4	5
1	Теоретичне завдання – тест до теми 1 у системі Moodle	Тема 1. Класифікація та типологія музейних установ. Культурно-освітня робота музеїв.	Тест на платформі Moodle містить 20 питань. Кожне питання оцінюється в 1 балів. Тип питання: багатоваріантне.	10
1	Практичне завдання – розв’язання завдань на семінарському занятті 1	Питання для підготовки на сторінці в Moodle https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15210	Критерії оцінювання роботи на семінарському занятті: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15210	20
За ЗМ 1 конт. зах.	2			30
2	Теоретичне завдання – тест до теми лекції 2 у системі Moodle	Тема 2. Зарубіжний досвід проведення уроку з історії в музеї. Впровадження засобів музейної педагогіки в освітній практиці у закладах освіти України.	Тест на платформі Moodle містить 20 питань. Кожне питання оцінюється в 1 бал.	10
2	Практичне завдання – розв’язання аналітичних завдань на семінарському занятті 2	Питання для підготовки на сторінці в Moodle https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15210	Критерії оцінювання роботи на семінарському занятті: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15210	20
За ЗМ 2 конт. зах.	2			30
Усього за зміст. модулі контр.	4			60

заходи в				
-------------	--	--	--	--

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Залік	Теоретичне завдання – виконання тесту на платформі Moodle	Питання: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15210	Тест містить 20 питань закритого типу. Кожне питання оцінюється в 1 бал.	20
	Практичне завдання – аналітичні питання (формат виконання: в залежності від форми навчання на момент заліку) а) аудиторно / очно (усно), б) дистанційно: ZOOM (усно).	Питання для підготовки: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15210	Критерії оцінювання: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15210	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література

Основна:

1. Verbytska P., Kuzmyn R. Between amnesia and the «war of memories»: politics of memory in the museum narratives of Ukraine. *Museology & Cultural Heritage/Muzeologia a Kulturne Dedicstvo*, 2019. №7. P. 36-42.
2. Вербицька П. Культурна пам'ять як чинник конструювання ідентичності в умовах трансформації українського суспільства. *Historical and Cultural Studies*. 2018. С. 15-22. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2019/apr/16428/5.pdf> (дата звернення 28.08.2023).
3. Грушева Т. В. Матеріали музеїв на уроках історії: український досвід. *Педагогічні науки та освіта : збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. Запоріжжя : СТАТУС*, 2022. № XL-XLI. С. 40-48.

4. Грушева Т.В., Мозгова О.О. Між соціальним і соціалістичним реалізмом: естетика фотографії в контексті радянської пропаганди (на прикладі фотоклубу «Запоріжжя»). *Zaporizhzhia Historical Review*, 2020. №2. URL: <https://istznu.org/index.php/journal/article/view/924/867> (дата звернення 28.08.2023).
5. Грушева Т.В. Україна в діалозі європейських культур: підручник. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2021. 224 с.
6. Киридон А. Музей як інституція пам'яті. *Україна-Європа-Світ*, 2015. Вип.16. С. 193-200. URL : <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/6993/1/Kyrydon.pdf> (дата звернення 28.08.2023).
7. Кривонос О., Кот А. Засоби музейної педагогіки як важливий чинник виховання студентів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2021, № 7 (111). С.95-104. URL: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/12.pdf> (дата звернення 28.08.2023).
8. Музейна педагогіка в науковій освіті : монографія / ред. кол.: С. О. Довгий, О. М. Топузов, В. А. Бітаєв та ін. ; за наук. ред. С. О. Довгого. Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2020. 334 с.
9. Філіпчук Н. Український і зарубіжний досвід діяльності музейних інституцій: культуротворчі і націєзберігаючі засади. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*, 2018. №5. С. 224-234. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/719022/1/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D1%96%20%D0%B7%D0%B0%D1%80%D1%83%D0%B1%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D0%B4%202018.pdf> (дата звернення 28.08.2023).
10. Червінська І. Музейна педагогіка як інструмент взаємодії закладів освіти і музеїв у сучасному соціокультурному просторі. *Освітні обрії*. 2019. Том 49 № 2 URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/obrii/article/view/2327/2812> (дата звернення 28.08.2023).

Додаткова:

11. Вербицька П., Пасічник Р. Музей як комунікативний та освітній простір: навч. Посібник. Львів: видавництво Львівської політехніки, 2017.
12. Король О.Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі. Навчально-методичний посібник. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2016. 144 с. URL : http://tourlib.net/books_ukr/korol-ekskurs.htm (дата звернення 28.08.2023).
13. Кузьмук О. Роль музеїв у культурному та соціально-економічному розвитку країни: зарубіжний досвід. Аналітична записка. *НІСД*. URL : <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/rol-muzeiv-u-kulturnomu-ta-socialno-ekonomichnomu-rozvitku> (дата звернення 28.08.2023).

Інформаційні джерела:

14. 50 віртуальних екскурсій. URL: <https://osvitanova.com.ua/posts/3833-150-virtualnykh-ekskursii-muzeiamy-svitu-i-ukrainy> (дата звернення 28.08.2023).
15. ICCROM. URL : <http://www.iccrom.org> (дата звернення 28.08.2023).
16. ICOMOS. URL : <https://www.icomos.org/en> (дата звернення 28.08.2023).

17. Львівський історичний музей <http://www.lhm.lviv.ua/home.html> (дата звернення 28.08.2023).
18. Музей Голодомору <https://holodomormuseum.org.ua/pro-muzej/> (дата звернення 28.08.2023).
19. Національний музей історії України <https://nmiu.org/> (дата звернення 28.08.2023).